

Aleš Brichta 40 let na scéně

Psal se rok 1988 a s ním třetí ročník festivalu Rockfest. Zatímco předchozí léta inklinovala k avantgardě a různorodé artové hudbě, tady to vypuklo naplno: přišel metal. Nadšení z tvrdé hudby bylo obrovské. A jejími věrozvěsty se staly skupiny Citron, Titanic, Vitacit a hlavně Arakain v čele se zpěvákem Alešem Brichtou.

TEXT: JOSEF VLČEK

Foto: Lenka Hatašová

Nebyly to v tu dobu už žádné nezkušené kapely. Vždyť Arakain vznikl na jaře roku 1982, kdy ze skupiny Apad zároveň odešli kytarista Jiří Urban a zpěvák Aleš Brichta. Jméno prý vymyslel bubeník Miroslav Nedvěd, když v opilosti zkomolil

název přípravku proti hmyzu Nerakain. V roce 1988 však název získal nový rozměr, když v Čechách vyšel první díl kultovní sci-fi série Duna, odehrávající se na planetě Arrakis. Při Brichtově lásce ke sci-fi literatuře to mělo své kouzlo.

Arakain si brzy našel domovskou scénu ve strašnickém Kulturním domě Barikádníků neboli Barikádovně, kde Aleš Brichta nějakou dobu i pracoval. Z kulturáku se brzy stalo poutní místo všech fanoušků raného metalu a ctitelů domácích následovníků řízných anglických hvězd, jako byli Judas Priest nebo Iron Maiden. Arakain, který se brzy ukázal jako nejlepší skupina svého druhu v republice, měl ovšem na víc než jen na kopírování svých vzorů. Ukázalo se, že Aleš Brichta umí psát české texty se silnými slogany a „o něčem“. Ostatně, české texty byly před rokem 1989 skoro jedinou možnou cestou, jak se dostat alespoň na singly a kompilace. Většina předlistopadových nahrávek se později objevila v původních nebo rekonstruovaných verzích na kompilaci Arakain 15, Vol. 1 a Vol. 2 (1997).

Aleš Brichta byl v té době temperamentním avatarem thrash metalu. Žánr, který vznikl fúzí klasického metalu a hardcoru, působil na české scéně obzvláště ostře a radikálně. Jeho kouzlu členitých melodií a rychlého tempa propadla i řada dalších souborů, ale tak přibroušený sound měli jen „Arakáči“.

Foto: Lenka Hatašová

Navíc čeština se svým daktylotrochejským metrem přinášela originální rytmický efekt. Můžeme ho pozorovat jak na jejich debutu Thrash The Trash (1990), tak hlavně na druhé desce Schi-

Brichtův nástup na sólovou dráhu byl velkolepý a jeho debut Růže pro Algernon z roku 1994 patří k nejlepším deskám první poloviny 90. let.

zofrenie (1991), která má přesně to, co dělá umělecké dílo výjimečným. Je aktuální, dýchá zmatenou dobou proměn, v níž vznikla, ale zároveň má nadčasový rozměr. Když Brichta zpívá „Vždycky, když přijde nějakaj / starej zasloužilaj páprda / a začne vykládat, co můžu a co nemůžu / tak udělám přesně pravej opak / a von se potom ptá proč? / Proč – no prostě proto / že tyhle vševědy vůbec nemám rád“, je to obecně platný generační manifest, za nějž se klidně mohou postavit i všechny následující generace.

Brichta – a s ním celý Arakain – tehdy připomínal sopku. Až do roku 1999 mu vycházela každoročně alespoň jedna deska. Úroveň byla sice proměnlivá, ale na každém albu se našla skladba, která dokázala uhranout. A ani to nestačilo, takže Brichtovi nakonec nezbylo než se vydat na paralelní sólovou dráhu. Mělo to i své opodstatnění. Rodilý Žižkovák napsal – sám nebo ve spolupráci s kytaristou Mirkem Machem – řadu písní, které se z dnešního pohledu svou přímočarostí do repertoáru Arakainu nehodily.

Brichtův nástup na sólovou dráhu byl velkolepý a jeho debut Růže pro Algernon z roku 1994 patří k nejlepším deskám první poloviny 90. let. Přinesl

Foto: David Peltán

dnes už klasické hity Výlet do bájí, Nejsm to já, o kom se ti zdá a hlavně hymnický Barák na vodstřel, který lze už dnes zařadit do zlatého fondu české rockové hudby.

Nejslavnější Brichtovou písní z Růže pro Algernon a nejspíš i nejslavnější Brichtovou písní vůbec se stala Dívka s perlami ve vlasech. Byla to coververze skladby Gyöngyhajú lány maďarské skupiny Omega. Spolu se skladbou Kámoš dost fajn z repertoáru anglické skupiny Free naznačila jednu ze silných stránek Brichtovy tvorby, schopnost přiléhavě přetextovat a interpretovat zahraniční rockové hity. Krátce po úspěchu Dívky natočil pro změnu s Arakainem album Legendy, věnované klasickým hitům Led Zeppelin, Deep Purple, Slade, Judas Priest a dalších, většinou britských souborů. Na něm se objevil velký hit roku 1995, adaptace Lady In Black neboli Slečna Závist od Uriah Heep.

Coververzím zůstal Brichta věrný i na

sólové dráze. V roce 2004 natočil spolu s Pavlou Kapitánovou album Legendy 2. Spolupráce s talentovanou nejen rockovou zpěvačkou však nečekaně brzy skončila, když v roce 2007 tragicky zahynula při autohavárii na D8.

Růže pro Algernon i následující album Ráno ve dveřích Armády spásy (1996) ukázaly, že Brichta jako sólový interpret trochu slevil z metalové struny Arakainu. Stal se z něj klasický rocker, který se nevyhýbal retro tendencím. Najednou byl schopen oslovit mnohem širší, často i nerockové publikum. Změnil i styl psaní textů. Nový sound mu umožnil víc si pohrát s obsahem a nabídnout víc než jen zkratkové vyjadřování. S přístupem, který byl blízký dnes používanému termínu singer-songwriter, se velmi rychle stal klíčovou osobností vydavatelství Popron.

Brichta se oficiálně rozešel s Arakainem 15. května 2002 při příležitosti koncertu ke 20. výročí skupiny. Říkalo

se, že zbytek kapely nerad viděl jeho sólovou kariéru, která svým ohlasem začala přerušovat známost jeho domovské kapely, a Aleš to později v televizním pořadu 13. komnata potvrdil s tím, že odešel sám, aby zabránil narůstajícím konfliktům.

Brichtův rozchod s Arakainem byl českou metalovou událostí roku. Přitom v témže roce vydané album Archeology bylo pamětihodným počinem, protože vedle Brichty se objevila Lucie Bílá. Nikoli poprvé, ale zato ve skvělém světle. Není divu, s kapelou od roku 1985 občas vystupovala jako host, a jednu dobu byla dokonce vnímána publikem jako externí členka souboru.

Brichta byl v době odchodu od Arakainu na vrcholu tvůrčích a organizačních sil. V následujícím roce založil kapelu Grizzly, natočil s ní třípísničkový singl a pak ji rozpustil, vydal velmi zdařilé album Anděl posledního soudu s hitem Zemřít je nepovinný, s Pavlou

Kapitánovou připravoval zmíněné album Legendy 2, založil tištěný hudební čtrnáctideník Rock Shock a ještě předtím otevřel jen pár týdnů po zátopách novou verzi svého rockového klubu na Palmovce. S řadou těchto nápadů, ve své době ne vždycky úspěšných, se bohužel dostal do těžkých finančních potíží, ale jak už to bývá, dílo zůstává a nikdo se neptá, za jakých obětí vznikalo.

Pokud někdo čekal, že rozchodem s Arakainem se Alešova produkce zpomalí, tak se mýlil. Brichta sestavil novou koncertní a studiovou kapelu Aleš Brichta Band a pokračoval dál v tempu „deska ročně“ i za cenu toho, že taková nadprodukce musela zákonitě vést k určitému okoukání tvůrčích principů. Nicméně, AB Band přinesl do Brichtovy tvorby něco nového – protestsong.

ODS a v řadě svých písní se i v dalších letech obrazně vyjadřoval k určitým společenským událostem. Nikdy ale ne tak natvrdo jako v roce 2009 na albu Deratizer. Vzdor všem sporům, které album kvůli jedinému verši vyvolalo, je tato deska především oslavou alfy a omegy rockové kultury, svobody:

„Svoboda je jen slovo,
možná symbol, jaký chceme být,
usíná odevzdaná
a je na nás, kam jít.
Svoboda je jen slovo,
možná všechno, o čem chceme snít,
bázlivá, poplivaná,
chcem' ji takovou mít?“

Deratizer byl zajímavý i způsobem, jak oslovil posluchače. Říkalo se mu „trafikové album“, protože Brichta ho nejdříve distribuoval za velmi nízkou

Pokud někdo čekal, že rozchodem s Arakainem se Alešova produkce zpomalí, tak se mýlil. Brichta sestavil novou koncertní a studiovou kapelu Aleš Brichta Band a pokračoval dál v tempu „deska ročně“...

Aleš Brichta Project, foto: archiv Aleše Brichty

Brichta byl v pohledu na „pány nahoře“ vždycky radikální a na pravém křídle dění. Už v roce 1990 vydal s Petrem Jandou podpůrný singl OF Volíme svobodu a demokracii, na němž byla píseň Arakainu Proč?. Později podporoval vznik

cenu po trafikách a až později ho vydal v klasické plastové krabičce.

V roce 2012 se Aleš Brichta Band přeměnil na dvě skupiny. Aleš Brichta Project je po stránce obsazení pokračováním AB Bandu s větším důrazem

na klávesy. Má na svém kontě dvě alba, z nichž první, Údolí sviní, je tu a tam znovu výletem do politického života v Česku.

Flexibilnější Aleš Brichta Trio tvoří spolu s Alešem klávesista Zdeněk Vlč a kytarista David Vaněk. Pro zpěváka, za kterým odjakživa duněla baskytara a rachotily bicí, to byl zajímavý experiment. Ostatně, Mertova Astrologa by na jejich desce Papiřovej drak (2014) asi nikdo nečekal, stejně jako českou kovbojskou melodii Shane. Brichta dodnes působí v obou souborech.

Brichtův osud nepatří k těm nejnedodušším. V šestnácti přišel při autohavárii o oko, potkalo ho podnikatelské fiasko, v roce 2011 si poranil druhé oko a jen taktak, že neoslepl. Není zrovna miláčkem hudební kritiky. Ale i ti, kdo nemají jeho tvorbu v oblíbě, musí uznat, že po čtyřiceti letech hudební kariéry za ním stojí velké dílo. Vždyť jsme zapomněli na projekt fotbalových songů Hattrick, na němž se v roce 2000 podílel hlavně s členy skupiny Alkehol, nebo na řadu textů, které napsal pro Olympic, Dogu, Škwor, Viléma Čoka, a dokonce i pro Věru Špinarovou. Nezmínili jsme se ani o slavném Zemětřesení, jež bylo počtu velké hvězdy českého rocku 70. let Jiřímu Schelingerovi, ba ani o albech Souhvězdí Gott, kde brilantně zazpíval hity C'est la vie a Oči barvy holubí. ☒